

Nr 249.

Av herr **Werner m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till erkända arbetslöshetskassor.

Sedan åtskilliga år tillbaka har den ekonomiska utvecklingen i vårt land karakteriserats av en utpräglad högkonjunktur. Efterfrågan på arbetskraft är mycket stor, och behovet av dylik har visat sig mycket svårt att fylla på skilda områden inom näringslivet. Det har rätt och råder alltjämt full sysselsättning. Man kan för övrigt med fog tala om en överfull sysselsättning. Någon arbetslöshet i egentlig mening har icke på länge förekommit med undantag för vissa lokal- eller säsongbetonade brister på arbetstillfällen för begränsade yrkesgrupper.

Under sådana förhållanden är det ägnat att förvåna att statens utgifter för bekämpande av arbetslöshet alltjämt hålla sig mycket höga. För nästkommande budgetår begäres sålunda ett reservationsanslag på 17 600 000 kr. under anslagstiteln Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. och ett förslagsanslag om 17 000 000 kr. till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor. Det måste anses anmärkningsvärt att så pass höga anslagsbelopp begäras i tider av högkonjunktur och överfull sysselsättning. Statsbidragen till arbetslöshetskassorna ha under senare år ständigt ökat. Denna starka fortgående ökning måste anses ytterst oroväckande ur statsfinansiell synpunkt. När statsbidragen till arbetslöshetskassorna mer än fördubblats under en period av högkonjunktur med full sysselsättning kan man inte utan oro ställa den frågan hur stora belopp som komma att erfordras, ifall en lågkonjunktur med verklig arbetslöshet inträder. Samtidigt med att statsbidragen ökat ha betydande fonderingar ägt rum inom arbetslöshetskassorna. 1950 års besparingsutredning har med all rätt påpekat, att mot bakgrunden av detta förhållande framträder statsbidragens ökning i än allvarligare dager. Besparingsutredningen har också yrkat, att åtgärder skyndsamt vidtagas för att åstadkomma en begränsning av statsbidragen till arbetslöshetskassorna. Ökningen torde till stor del bero på att antalet försäkrade arbetare stigit. Dessutom må påpekas, att förmånligare bestämmelser om rätt till understöd vid säsongarbetslöshet börjat tillämpas sedan hösten 1949 i vissa kassor, bland annat inom byggnadsfackens kassor. Inom just detta fack ha de största understöden utbetalats, synbarligen på grund därav att byggnadstillstånden utnyttjats på ett sådant sätt, att en sannolikt

rätt betydande säsongarbetslöshet uppstått. Detta förhållande har enligt vad chefen för socialdepartementet meddelar i statsverkspropositionen uppmärksamrats inom socialdepartementet, och åtgärder ha vidtagits för att få rättelse till stånd. Vi vilja understryka vikten av att sådana åtgärder bli effektiva och att en strängare kontroll vidtages för att minska arbetslöshetskassornas behov av statsbidragsmedel.

En allmän översyn av statsbidragsbestämmelserna för att bringa ned statens bidrag är ofrånkomlig. Chefen för socialdepartementet förklarar att en dylik översyn kommer att verkställas genom särskilda utredningsmän. En sådan utredning bör enligt vår mening bedrivas så skyndsamt, att förslag till nya bestämmelser kunna föreläggas redan detta års riksdag. I så fall kunna dessa nya bestämmelser börja tillämpas från och med nästkommande år. Under sådana förhållanden blir den höjning av anslaget, som chefen för socialdepartementet föreslår i årets statsverksproposition, icke motiverad. Med en noggrann prövning av ansökningarna om understöd i de särskilda fallen bör det också vara möjligt att ytterligare något minska medelbehovet. Ett anslagsbelopp på 12 milj. kr. vore enligt vår mening tillräckligt.

Med detta förslag åsyfta vi givetvis icke att lägga några svårigheter i vägen för utbetalande av understöd ur arbetslöshetskassorna åt sådana försäkringstagare, som utan sin egen förskyllan drabbas av arbetslöshet. Vad vi åsyfta är som chefen för socialdepartementet också framhåller, att de principer, på vilka arbetslöshetsförsäkringen bygger, noga fasthållas, så att utbetalningen av understöd icke får större omfattning än statsmakterna avsett. Arbetslös kassamedlem är skyldig att antaga varje erbjudet arbete, om det är lämpligt, och denna princip får icke ruckas. Behovet av arbetskraft är ju mycket betydande. Särskilt må framhållas, att skogsbruket haft svårt att skaffa arbetskraft i tillräcklig omfattning, och med hänsyn till svårigheterna att i nuvarande läge ordna vår bränsleförsörjning bör icke arbetslöshetskassornas verksamhet skötas så, att hinder uppstå för anställning av arbetskraft inom detta viktiga produktionsområde, liksom givetvis inte heller inom andra områden.

Med anledning av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte till Bidrag till erkända arbetslöshetskassor för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 000 kr.

Stockholm den 26 januari 1951.

Osc. Werner.

Olof Pålsson.

Herbert Hermansson.